

הבלוע", אשר לא צריך להיות אפילו ראוי לביאת מים, ולכן לא חוצץ בטבילה. במקרה השני המקום מוגדר כ"בית הסתרים", שצריך להיות ראוי לביאת מים, והטבעת היא דבר שהאשה מקפידה, שהרי היא מתלכלכת תמיד בימי נידתה, ולכן צריכה להסירה בעת שתפסק בטהרה לנקותו, ואולי גם מעכבת בבדיקת שבעה נקיים.

(שאלות ותשובות גודע ביהודה, מהדורה קמא, חלק יורה דעה, סימן ס"ד).

מקורות נוספים:

ספר אסיא ב' עמ' 129 — 131; ספר אסיא ד', עמ' 177; שו"ת עמק שאלה, חיו"ד, סי' מ"ד; שואלין ודורשין, ח"א, סי' ל"ט; שו"ת עני בן-פחמא, חיו"ד, סי' י"ז; שו"ת בית-יצחק, חיו"ד, ח"ב, סי' כ'; שו"ת חזון נחום, סי' ס"ז; שו"ת בנין ציון, סי' ע"א; שו"ת מהרש"ם, ח"א, סי' מ"ו; שו"ת רבי שאול משה, סי' ע"ח; שו"ת זכרון יהודה, ח"ב, סי' נ"א; שו"ת הר צבי, חיו"ד, סי' קנ"ג; שו"ת אג"מ, חאו"ח, ח"ד, סי' ק"ה, אות ד'; שו"ת מנחת יצחק, ח"ו, סי' פ"ז; שו"ת ציץ אליעזר, ח"א, סי' ס"ג.

עין מלאכותית — האם חוצצת בטבילת נידה

השאלה:

אשה, שיש לה עין מלאכותית ומתביישת להוציאה קודם טבילתה לטהרת נידתה, כדי שלא תיראה בעלת-מום — האם זה מהווה חציצה בטבילה?

תשובה:

יפור האיסור — על פי המבואר בשולחן ערוך, (יורה דעה, סימן קצ"ח, סעיף א'): "צריכה שתטבול כל גופה בפעם אחת, לפיכך צריך שלא יהיה עליה שום דבר החוצץ".

יפורות ההיתר — יש שכתבו לחלק בין בית הסתרים, ששם צריך להיות ראוי לביאת מים וחציצה — פוסלת, לבין מקום הבלוע, שאין חציצה מעכבת בו. ומקום מושב העין נקרא בלוע, כי שום יד אינה יכולה לגעת בגומה שבה מונחת העין. המחבר דוחה זאת בנימוק, שבלוע לא חוצץ הוא דוקא אם הדבר החוצץ עצמו הוא בלוע, אך בנידון דידן רק מקום החציצה בלוע, בעוד שעין-הזכוכית איננה בלועה.

לדעת המחבר הטעם להיתר הוא — העין המלאכותית היא מיעוט שאינו מקפיד, ואדרבה — האשה דוקא מקפדת שלא להוציא את העין, כדי שלא תיראה בעלת מום, וכל שהוא לבוי — אינו חוצץ.

מסקנה:

אין בעין מלאכותית משום חציצה בטבילה.

(שו"ת הר צבי, חלק יורה דעה, סימן קס"א).

מקורות נוספים:

שו"ת שואל ומשיב, מהדורא ג', ח"ג, סי' ק"ח; שו"ת כוכב מיעקב, סי' קל"א; שו"ת אגרות משה, חיו"ד, סי' ק"ד; שו"ת מנחת יצחק, ח"ג, סי' פ"ב; שו"ת מהר"א אסאד, סי' רכ"ט; שו"ת זכר שמחה, סי' קי"ח.

מוך באוזן — לענין חציצה בטבילה

השאלה:

אשה, שמסוכן עבורה אם יכנסו מים לאזניה, וחייבת לשים צמר-גפן באזניה בשעת טבילה — האם מהוה חציצה?

תשובה:

המחבר דן בנושא זה בכמה הלכות הקשורות לחציצה בטבילה.

א. במקרה שהמוך מהודק באזניה היטב, ומקפדת שלא להסיר אותו אף פעם — יש ראייה ממסכת שבת (דף ס"ה), שאין בזה משום חציצה.

ב. הפסול במקרה של מוך באוזן הוא, משום שצריך להיות ראוי לביאת מים. לדעת התוספות — וכן ההלכה — יסוד זה הוא מדאורייתא, אך יש מהראשונים — ובעיקר הריטב"א — הסוברים, שיסוד זה הוא רק מדרבנן. לדעת המחבר אין לצרף דעות אלו להקל, כיון שלא הוזכרו בשולחן ערוך.

ג. יש שרצו להקל, מטעם שראוי להתיר איסור קל, שלא תכשל באיסור גידה בלא טבילה. אך לדעת המחבר, אין לבטל תקנת חז"ל מחשש מכשול עבירה חמורה — רק אם זה בא להציל רבים ממכשול — אבל לא לגבי עצמה.

ד. יש שרצו להקל כאן, כיון שתצטרך להתגרש מבעלה. אכן לדעת המחבר גם באיסור דרבנן מוציאים אותה מבעלה ובפרט שהאיסור כאן הוא תמידי, כל ימי חייו, "ואין שום סניף וצד להקל מטעם זה".

ה. במקרה שהאשה הולכת במוך באזניה כל הימים מחשש סכנה ולא רק בזמן טבילה, יש מקום להקל, משום דהוי מעוט שאינה מקפידו.

מסקנה:

אין להקל במקרה שזקוקה לסתימת האזניים רק בזמן טבילה. במקרה שהולכת במוך באזניה כל הימים "יש להקל, אבל רק באופן שתהא נוהרת לתחוב המוך בעומק האוזן שלא יחוץ גם במקום שפת נקב האוזן הנראה מבחוץ".

(שאלות ותשובות מהרש"ם, חלק א, סימן ז).

מקורות נוספים:

שו"ת הר צבי, חיו"ד, סי' ק"ע; שו"ת חלקת יעקב, ח"א, סי' קל"ח — קל"ט; שואלין ודורשין, ח"א, סי' ל"ח; שו"ת עני בן פחמא, חיו"ד, סי' י"ח; שו"ת דובב מישרים, ח"א, סי' ע"א; שו"ת חזון נחום, סי' ס"ח; שו"ת צפנת פענח, סי' ס"ד; שו"ת אמרי ישר, ח"א, סי' קצ"ה, קצ"ז; שם, ח"ב, סי' פ"ב; שו"ת אבני שוהם, ח"ג, סי' ל"א; שו"ת עמק שאלה, חיו"ד, סי' מ"ו; ברכת שלום, עמ' קל"ח; שו"ת אג"מ, חיו"ד, ח"א, סי' צ"ח — ק"ג; שם, חיו"ד, ח"ב, סי' פ"ה; כן איש חי, שנה ב', פר' שמיני, סק"י; דרכי תשובה, יו"ד, סי' קצ"ח, סק"י; שו"ת מהר"י שטייף, סי' מ"ו; חזו"א, יו"ד, סי' צ"ד, סק"ח; שו"ת ציץ אליעזר, ח"ה, סי' ל"א; שם, ח"ו, סי' מ"א. שו"ת מלמד להועיל, ח"ב, סי' ע'; שו"ת חלקת יעקב, סי' ל'; שו"ת אבני נור, חיו"ד, סי' רס"ב.

סתימת שן זמנית — לענין חציצה בטבילה

השאלה:

אשה שיש לה סתימה זמנית בשן — האם זה מהווה חציצה לענין טבילה?

תשובה:

גדולי האחרונים חילקו בין סתימה קבועה לסתימה עראית. סתימה קבועה בודאי לא מהווה חציצה.

אכן, ביחס לסתימה זמנית יש כמה תנאים להקל:

א. הזמן — כאשר הסתימה מיועדת להשאר כמה חדשים, הדבר נחשב כסתימה קבועה לענין טבילה. יש שהקלו אפילו כשהסתימה היא לשבוע, אך לא פחות מכך;

ב. כיון שאי אפשר להסיר את הסתימה רק ע"י רופא מומחה — אין זה בגדר חציצה;

ג. כיון שלאחר הסתימה הזמנית יחליפו לסתימה קבועה, הרי שאין בהסרת הסתימה העראית משום קפיידא, ולכן לא חוצץ, כי נחשב מלכתחילה כסתימה קבועה;

ד. יש להקפיד, שהסתימה הזמנית לא תכסה את השן יותר מהסתימה הקבועה; ה. יש לדקדק לגרד קצת מהסתימה שתהא שקועה ואז יהיה לזה דין של בלוע, אשר אינו חוצץ בטבילה.

מסקנה:

לפי התנאים המנויים לעיל, אין בסתימה זמנית משום חציצה בטבילה.

(שאלות ותשובות מנחת יצחק, חלק ה', סימן קי"א, אות ב').

מקורות נוספים:

הגהות יד שאול, סי' קצ"ח, סכ"ד; שו"ת שואל ומשיב, מהדו"ת, ח"ג, סי' ק"ח; שו"ת חלקת יואב, סי' ל'; שו"ת לבושי מרדכי, סי' נ"ד; שו"ת אמרי יושר, ח"ב, סי' קי"ב, אות ב'; שו"ת חלקת יעקב, ח"א, סי' קל"ז; שם, ח"ב, סי' קע"ג; נועם, כרך י"ב, עמ' שס"ז; שו"ת צפנת פענח, סי' ס"ד; שו"ת אגרות משה, חיו"ד, סי' צ"ז; שו"ת צמח צדק, חיו"ד, ח"א, סי' ק"ס — קס"ו; שו"ת מהרש"ם, ח"א, סי' ע"ח — ע"ט; שו"ת שבט סופר, סי' ע"ו; שו"ת אבני צדק, חיו"ד, סי' פ"ט; בן איש חי, שנה ב', שמיני, סק"ח — ט; שו"ת מנחת יצחק, ח"ג, סי' פ"ב; שם, ח"ו, סי' פ"ו; שו"ת ציץ אליעזר, ח"י"ב, סי' ס"ז; שו"ת הר"צבי, חיו"ד, סי' קס"ט; שו"ת מהר"י אסאד, סי' רכ"ט; הלכה ורפואה, ב', עמ' רצ"ה ועמ' ש"ה.

תחבושת על הפצע — האם חוצצת בטבילה

השאלה:

אשה, שחבשו את פצעה בתחבושת לזמן רב — האם חוצצת בטבילה?

התשובה:

בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן קצ"ח) מבואר, שרטיה [תחבושת] שעל המכה — חוצצת.

והנה הפוסקים בארו את טעם הדבר בכך, שבדרך-כלל אשה מקפידה על התחבושת ולכן היא חוצצת. אם-כן בנידון השאלה, שבמפורש נאמר לה לא להסיר את התחבושת לזמן ארוך — אינה מקפידה עליה. ולדעת המהרש"ם, אין לחלק לענין חציצה בין אם דעתה להחליף את החבישה או לא.

מסקנה:

"יש להתירה לטבול עם הרטייה".

(שאלות ותשובות הר צבי, חלק יורה דעה, סימן קס"ט).

מקורות נוספים:

סדרי טהרה, סי' קצ"ח, אות כ"ד; שו"ת כתב סופר, חיו"ד, סי' צ"א; שו"ת דברי חיים, ח"ב, סי' ס"ה; שו"ת מהרש"ם, ח"א, סי' ז'; חכמת אדם, כלל קי"ט, ס"ז; שו"ת דברי מלכיאל, ח"ה, סי' ק"ח; שו"ת ציץ אליעזר, ח"ד, סי' ט'.

נתוח האשך הטמיר

השאלה:

במקרה שאשך אחד לא ירד למקומו ולפעמים צריך להוציאו — האם יש איסור בנתוח כזה מטעם סירוס, והאם אסור למנותח כזה להתחתן מדין פצוע דכא?

תשובה:

במסכת בכורות (דף מ') מצינו מחלוקת ביחס לדינו של גבר, שאחד האשכים דבוק בכסלים ואי אפשר להביאו למקומו ע"י מיעור. דעת רבי עקיבא — והלכה כמותו — שגבר כזה אינו מסוגל להוליד, ולכן אשך זה נחשב כבשר בעלמא. אי לכך אין לו דין של פצוע-דכא אם יחתכו אותו, וגם אין בזה איסור סירוס. ובפרט אם מדובר באשך אחד, הרי יש הרבה פוסקים שמתירים בכל אופן.

מסקנה:

נתוח כזה מותר, גם אם יש צורך לכרות את האשך.

(שאלות ותשובות אגרות משה, חלק אבן-העזר, סימן י"ב).

מקורות נוספים:

הערות לאוצר הפוסקים, כרך ט', עמ' קל; נועם, כרך ז', עמ' שצ"ו, ועוד.

בענין כריתת אשך מחמת מחלה

השאלה:

אדם, שחלה באשך אחד והוצרכו הרופאים לכורתו, האם מותר לו לישא אשה, או שמא דינו כפצוע דכא, שאסור לבא בקהל?

תשובה:

בשולחן ערוך (אבן העזר, סימן ה', סעיף י') מובאת מחלקת בין הרמב"ם לבין הרא"ש ורש"י, במקרה שהאשכים נפגעו עקב מחלה — לדעת הרמב"ם כריתתם במקרה כזה היא בגדר סריס בידי שמים, כיון שיסודה הוא מחלה, ומותר לבא בקהל. ולדעת הרא"ש ורש"י — מקרה זה הוא בגדר סריס בידי אדם — ואסור